

CARTA DE PORTO ALEGRE

S'ha celebrat a Porto Alegre la XII Conferència de l'Observatori Internacional de la Democràcia Participativa, coincidint amb el vintè aniversari de l'**Eco 92** i en vigílies del **Rio+20**, la Conferència de les Nacions Unides sobre el Desenvolupament Sostenible.

El tema de la **XII Conferència de l'OIDP** –Democràcia a la ciutat i les grans transformacions urbanes– està directament relacionat amb el repte més urgent de la humanitat: el de ressignificar, mitjançant la participació ciutadana, el model de desenvolupament dels països i les ciutats, acceptant de manera universal el paradigma que se sustenta en la democràcia, la llibertat, els drets humans, la inclusió social i l'equilibri ambiental.

Vivim un període paradoxal: d'una banda, la majoria de pobles pateixen les conseqüències d'un model de desenvolupament esgotat, que des de 2008 provoca atur, fam, tancament d'empreses i la bancarrota dels Estats Nacionals. La crisi americana s'ha escampat per la majoria dels continents i la seva magnitud és tal que avui dia amenaça el futur de la zona euro i la supervivència humana a Àfrica, a més de debilitar la confiança i la cohesió social en milers de comunitats. El capital financer, origen de la tragèdia, es reorganitza novament com a creditor dels governs en crisi.

D'altra banda, la crisi mundial ha fet sorgir energies creatives als carrers de desenes de països. En realitat, les Primaveres Àrabs, els Indignats europeus i els diversificats Occupy no només enderroquen governs, sinó que exigeixen la devolució de l'espai públic per poder reinventar-lo. La co-creació d'una nova democràcia i, sobretot, de noves institucions, l'escriuen milers de punys a l'agenda política del segle XXI.

Aquesta realitat no canvia a les ciutats, en permanent crisi social i ambiental, on els models d'urbanització excloents entren en un cercle viciós conjuntament amb l'especulació territorial, i subordinen la gestió del territori a l'acumulació de beneficis i no a la millora de la qualitat de vida dels seus habitants. Ara més que mai, les grans transformacions urbanes s'han convertit en una part activa d'aquest joc pervers. D'aquesta manera, la resignificació d'aquest model de desenvolupament es torna vital i s'emmarca en un projecte polític global que les societats encara no han creat.

La XII Conferència de l'OIDP, celebrada entre els dies 11 i 13 de juny, se sustenta en els debats i converses d'actors socials, acadèmics, autoritats locals, tècnics i estudiants al llarg de les seves sessions de treball, així com en els experiments, alguns ja consagrats i altres encara emergents a les ciutats, i proposa alguns camins:

- 1) Reafirmar el compromís amb les diferents formes de democràcia participativa com a mitjà per afrontar la crisi política, econòmica i social i desenvolupar noves formes de governança local.
- 2) Multiplicar els Observatoris de la Democràcia Participativa a les ciutats per tal que democratitzin la informació i estimulin la producció de coneixement, facilitant i fent entenedor el diagnòstic de la realitat social i contribuint a la construcció de polítiques públiques sostenibles.
- 3) Estimular la creació d'una legislació d'acord amb un nou paradigma de desenvolupament, que reguli les fronteres territorials dels espais públics i privats i indiqui les àrees d'interès social i cultural, de preservació ambiental, etc., aprofitant la valuosa experiència de l'Estatut de Ciutat brasiler.
- 4) Promoure aliances socials que puguin co-crear espais públics de participació i que integrin les accions de formulació, planejament i

decisió de polítiques públiques i privades sostenibles: pressupostos participatius, fòrums, juntes, xarxes socials col·laboradores, etc. En el cas dels “espais públics de participació virtual”, estimular el desenvolupament i l’ús de les plataformes obertes.

- 5) Crear mecanismes que garanteixin l’adequació de les obres previstes en megaprojectes amb el planejament a curt, mitjà i llarg termini de les ciutats, respectant els ritmes i estils de vida locals.
- 6) Millorar la promoció de les diferents eines culturals que ajudin a convertir els processos participatius en accions més atractives per a les noves generacions i més accessibles a les diferents capacitats de creació cultural dels individus.
- 7) Davant la urgència de participació ciutadana, horitzontal i en xarxa – virtual o presencial–, cal estimular els governs per tal que desenvolupin polítiques que integrin l’educació, la cultura i la tecnologia, facilitant els processos creatius que s’alimenten de la reconquesta dels espais públics de participació, convivència i amistat pública.

Porto Alegre, 13 de juny de 2012